

הסכם לבנון-ישראל על שביתת נשק כללית

נחתם ב- 23 במרס, 1949

פתיחה

הואיל והצדדים להסכם זה -

נענו להחלטתה של מועצת הביטחון מ-16 בנובמבר 1948, אשר קראה להם לנהל משא ומתן על שביתת נשק, כאמצעי זמני נוסף לפי סעיף 40 של מגילת או"מ ולשם הקלת המעבר מההפוגה הקיימת לשלום של קבע בא"י;

החליטו להיכנס למשא ומתן בראשות האומות המאוחדות לשם ביצוע ההחלטה של מועצת הביטחון מה-16 בנובמבר 1948;

ומינו נציגים מיופי-כוח לנהל משא ומתן ולכרות הסכם על שביתת נשק;

הסכימו הנציגים החתומים מטה, לאחר שהחליפו את כתבי-אמנתם שנמצאו כדין, על התנאים האלה:

סעיף 1

עקרונות

בכוונה לסייע להחזרת שלום של קבע בא"י ומתוך הכרת החשיבות הנודעת בנידון זה לערבויות הדדיות בנוגע למבצעייהם הצבאיים של שני הצדדים לעתיד לבוא, נקבעים בזה העקרונות הבאים, אשר יקוימו במלואם ע"י שני הצדדים במשך שביתת הנשק:

1. האיסור, שהוטל ע"י מועצת הביטחון על השימוש בכוח צבאי לשם פתרון שאלת ארץ-ישראל, יישמר להבא בכל החומרה ע"י שני הצדדים.

2. שום צד מהצדדים לא יאיים, לא יתכנן ולא יבצע פעולה תוקפנית באמצעות כוחותיו המזוינים - ביבשה בים או באוויר - נגד האוכלוסייה או הכוחות המזוינים של הצד השני; ומוסכם הוא שהשימוש במונח "תכנן" בסעיף זה אינו חל על תכנון מטה תקין הנהוג בדרך כלל בארגונים צבאיים.

3. זכותו של כל צד להיות בטוח וחפשי מפחד התקפה ע"י כוחותיו המזוינים של הצד השני תכובד במלואה.

4. התקנת שביתת נשק בין כוחותיהם המזוינים של שני הצדדים מתקבלת כצעד הכרחי לקראת חיסול הסכסוך המזוין והשבת השלום בא"י על כנו.

סעיף 2

עקרונות ומטרות

מתוך כוונה מיוחדת להגשים את החלטת מועצת הביטחון מ-16 בנובמבר 1948, מתאשרים בזה העקרונות והמטרות הבאים:

1. הצדדים מכירים בעקרון שאין לזכות ביתרון צבאי או מדיני בתקופת ההפוגה עליה פקדה מועצת הביטחון.
2. כן מכירים הצדדים כי שום תנאי מתנאי ההסכם הזה לא יחרוץ בשום פנים מראש את זכויותיו, תביעותיו ועמדותיו של כל אחד מהצדדים ביישובה הסופי של שאלת ארץ-ישראל בדרך שלום, באשר תנאי הסכם זה נקבעים מתוך שיקולים צבאיים בלבד.

סעיף 3

שביתת נשק כללית

1. בהתאם לעקרונות המובאים לעיל ולהחלטת מועצת הביטחון מ-16 בנובמבר 1948, נקבעת בזה שביתת-נשק כללית בין הכוחות המזוינים של שני הצדדים - ביבשה, בים ובאוויר.

2. שום חלק מכוחותיו של כל אחד משני הצדדים, ביבשה, בים או באוויר, אם צבאיים ואם צבאיים-למחצה, לרבות כוחות בלתי-סדירים, לא יעשו מעשה-מלחמה או מעשה איבה כלשהם נגד כוחותיו הצבאיים או הצבאיים-למחצה של הצד כנגד, או נגד אזרחים בשטח הנתון לשליטתו של אותו צד: אף לא יתקדמו מעבר לקו שביתת הנשק המסומן בסעיף 5 של הסכם זה, ולא יעברו אותו למטרה כלשהי, ולא יחדרו לתוך חלל האוויר של הצד שכנגד או לתוך מימיו במרחק שלושה מילין מקו החוף ולא יעברו דרך אותו חלל אוויר או דרך אותם המים.

3. לא ייעשה כל מעשה-מלחמה או מעשה-איבה מהשטח הנתון לשליטתו של אחד מהצדדים להסכם זה נגד הצד השני.

סעיף 4

קו שביתת הנשק

1. הקו המתואר בסעיף 5 של הסכם זה יצוין כקו שביתת הנשק והוא מותווה בהתאם למטרתה ולכוונתה של החלטת מועצת הביטחון מ-16 בנובמבר 1948.

2. מטרת היסוד של קו שביתת הנשק היא להתוות קו אשר מעבר לו לא ינועו הכוחות המזוינים של כל אחד מהצדדים.
3. הוראות ותקנות של הכוחות המזוינים של הצדדים, האוסרות על אזרחים לעבור את קווי הלחימה או להיכנס אל תוך השטח אשר בין הקווים, יישארו בתוקפן, לאחר חתימת הסכם זה, בנוגע לקו שביתת הנשק המוגדר בסעיף 5.

סעיף 5

כוחות הגנה

1. קו שביתת הנשק יעבור לאורך הגבול הבינלאומי בין הלבנון וארץ-ישראל.
2. בתחומו של קו שביתת הנשק יהיו הכוחות המזוינים של הצדדים מורכבים מכוחות הגנה בלבד, כפי שהוגדרו בנספח להסכם זה.
3. סילוק הכוחות אל קו שביתת הנשק והפחתתם לעוצמה של כוח הגנה בהתאם לפסקה שלעיל יושלמו תוך עשרה ימים מחתימת ההסכם הזה. כיוצא בזה, סילוק מוקשים מכבישים ממוקשים שיפוגו ע"י כל צד, וכן מסירת תרשימים, שבהם רשום מקומם של שדות מוקשים כאלה, לצד השני יושלמו תוך אותה התקופה.

סעיף 6

חילוף שבויי מלחמה

- כל שבויי המלחמה הנמצאים בידי כל אחד מהצדדים להסכם זה והמשתייכים לכוחות המזוינים, הסדירים או הבלתי-סדירים, של הצד השני יוחלפו כלהלן:
1. ההחלפה של שבויי המלחמה תבוצע בשלמותה בפיקוח האומות המאוחדות ובהנהלתן. ההחלפה תבוצע בראש הנקרה תוך עשרים וארבע שעות מחתימת ההסכם הזה.
 2. שבויי מלחמה, אשר יש נגדם תביעה משפטית, וכן אלה שנידונו על פשעים פליליים או עבירות אחרות, ייכללו בהחלפה זו של שבויים.
 3. כל החפצים המיועדים לשימוש אישי, דברי ערך, מכתבים, מסמכים, תווי זיהוי וכל יתר החפצים האישיים מכל מין שהוא, השייכים לשבויי המלחמה המוחלפים, יוחזרו להם, ואם ברחו או מתו - יוחזרו החפצים לאותו צד אשר על כוחותיו המזוינים נמנו השבויים.
 4. כל העניינים, שלא נקבע דינם במפורש בהסכם זה, יקוימו בהתאם לעקרונות שנקבעו באמנה הבינלאומית על ההתנהגות לגבי שבויי מלחמה, שנחתמה בג'נבה ב-27 ביולי 1929.
 5. הועדה המעורבת לשביתת הנשק, המוקמת לפי סעיף 7 של הסכם זה, תיטול עליה

את האחריות לגילוי מקום המצאם של נעדרים הן מבין אנשי הצבא והן מבין האזרחים, בתוך השטחים הנתונים לשליטת כל צד, על-מנת להקל על החלפתם המהירה. כל צד מתחייב לסייע בידי הועדה במלוא יכולתה ולהושיט לה את כל העזרה במילוי התפקיד הזה.

סעיף 7

ועדה מעורבת לשביתת הנשק

1. על ביצוע תנאי ההסכם הזה תשגיח ועדה מעורבת לשביתת הנשק, מורכבת מחמישה חברים, אשר כל צד להסכם זה ימנה שניים מהם ואשר היושב-ראש שלה יהיה ראש המטה של ארגון או"מ לפיקוח על ההפוגה, או קצין גבוה מקרב משקיפי או"מ, אשר יתמנה ע"י ראש המטה לאחר התייעצות עם שני הצדדים להסכם זה.
2. הועדה המעורבת לשביתת הנשק תקיים את מושבה בתחנת הגבול מצפון למטולה ובתחנת הגבול הלבנונית באן-נקורה, ותכנס את ישיבותיה במקומות ובזמנים שתמצאם לנחוצים לשם ניהול יעיל של עבודתה.
3. הועדה המעורבת לשביתת הנשק תכונס לישיבתה הראשונה ע"י ראש המטה של ארגון או"מ לפיקוח על ההפוגה לא יאוחר משבוע אחד לאחר חתימת הסכם זה.
4. החלטות הועדה המעורבת לשביתת הנשק תתקבלנה, במידת האפשר, פה אחד. בהעדר אחדות הדעות, תתקבלנה ההחלטות ברוב קולות של חברי הועדה הנוכחים והמצביעים.
5. הועדה המעורבת לשביתת הנשק תנסח את כללי הנוהל לעבודתה. לא תכונסנה ישיבות אלא לאחר הודעה בעוד מועד ע"י היושב-ראש לחברי הועדה. רוב חברי הועדה הוא יהיה המניין החוקי בישיבותיה.
6. הועדה תהיה רשאית להעסיק משקיפים, במספר שתראה אותו דרוש לביצוע תפקידיה, והללו יוכלו להתמנות אם מקרב הארגונים הצבאיים של שני הצדדים ואם מקרב חבר העובדים הצבאיים של ארגון או"מ לפיקוח על ההפוגה, או משני אלה. אם יתמנו משקיפי האומות המאוחדות, כאמור, יוסיפו הללו לסור למשמעתו של ראש מטה ארגון או"מ לפיקוח על ההפוגה. הטלת תפקידים בעלי אופי כללי או מיוחד על משקיפי או"מ הנספחים לועדה המעורבת לשביתת הנשק, תהיה טעונה אישורו של יושב-ראש הועדה, כלומר של ראש מטה או"מ או של נציגו הממונה.
7. תביעות או תלונות, שהוגשו ע"י אחד הצדדים בנוגע לתחילתו של הסכם זה, יובאו מיד לועדה המעורבת לשביתת הנשק באמצעות יושב-הראש שלה. הועדה, באמצעות מנגנון הפיקוח והחקירה שלה, תנקוט לגבי תביעות ותלונות כאלה באותה פעולה שתראה אותה מתאימה, על מנת להגיע לידי פתרון צודק ומניח את דעת שני הצדדים.
8. נחלקו הדעות לגבי פירוש משמעותו של סעיף מסוים בהסכם זה, פרט למבוא ולסעיפים 1 ו-2, יכריע פירושה של הועדה. הועדה תוכל, לפי ראות עיניה ובהתאם לצורך, להמליץ מזמן לזמן לפני הצדדים על הכנסת שינויים בתנאי ההסכם הזה.

9. הועדה המעורבת לשביתת הנשק תגיש לשני הצדדים דינים וחשבונות על פעולותיה כל אימת שתראה צורך בכך. העתק של כל דו"ח יישלח אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתו למוסד המתאים של האומות המאוחדות.
10. לחברי הועדה ולמשקיפיה יוענק אותו חופש תנועה וגישה בשטח אשר הסכם זה חל עליו, שהועדה תחליט עליו, בתנאי שאם נתקבלה החלטה כזאת ברוב קולות יועסקו משקיפי או"מ בלבד.
11. הוצאותיה הכספיות של הועדה, פרט להוצאות משקיפי האומות המאוחדות, יישאו בהן שווה בשווה שני הצדדים להסכם זה.

סעיף 8

אישור ותחולה

1. ההסכם הזה אינו טעון אישור ויכנס לתקפו מיד לאחר חתימתו.
2. הסכם זה, שנשאו ונתנו בו ושנכרת בהתאם להחלטת מועצת הביטחון מ-16 בנובמבר 1948 - הדורשת הנהגת שביתת נשק על מנת להרחיק את הסכנה הנשקפת לשלום בארץ-ישראל ולהקל על המעבר מן ההפוגה הקיימת לשלום של קבע בארץ-ישראל - יישאר בתקפו עד אשר יושג ישוב של שלום בין הצדדים, בהתחשב עם האמור בפסקה 3 של סעיף זה.
3. הצדדים להסכם זה יוכלו, בהסכמה הדדית, לתקן בכל עת את ההסכם, או כל תנאי מתנאיו, או להפסיק את תקפם, פרט לסעיפים 1 ו-3. בהעדר הסכמה הדדית, ולאחר שהסכם זה יהיה בתקפו שנה אחת ממועד חתימתו, יוכל כל אחד משני הצדדים לדרוש מהמזכיר הכללי של האומות המאוחדות לכנס ועידה של נציגי שני הצדדים על-מנת לשקול מחדש, לתקן או לבטל כל תנאי מתנאי הסכם זה, פרט לסעיפים 1 ו-3. השתתפות בוועידה זו תהיה חובה על שני הצדדים.
4. אם לא הגיעו בוועידה הנזכרת בפסקה 3 של סעיף זה, לידי פתרון מוסכם בשאלה שנויה במחלוקת, יוכל כל צד להביא את העניין בפני מועצת הביטחון של האומות המאוחדות ולתבוע ממנה את סיפוק טענותיו, בנימוק שהסכם זה נכרת בהתאם לפעולת מועצת הביטחון המכוונת להשכנת שלום בארץ-ישראל.
5. הסכם זה נחתם בחמישה העתקים. העתק אחד מהם יישמר בידי כל צד: שני העתקים יישלחו אל המזכיר הכללי של האומות המאוחדות לשם העברתם למועצת הביטחון ולועדת הפיוס לארץ-ישראל מטעם האומות המאוחדות, והעתק אחד יימסר לידי המתווך בפועל לא"י.
- נערך בראש הנקרה, ביום עשרים ושלושה בחודש מרס שנת אלף תשע מאות וארבעים ותשע, במעמד שליחו האישי של המתווך בפועל לא"י מטעם או"מ וראש מטה ארגון האו"מ לפיקוח על ההפוגה.

בשם ממשלת ישראל ומטעמה

חתום:

מ. מקלף, סגן אלוף

י. פלמן

שבתאי רוזן

בשם ממשלת הלבנון ומטעמה

חתום:

לט. קול. סלם

קומנדנט הארב

נספח 1

הגדרה של כוחות הגנה

1. כוחות ההגנה הצבאיים הנזכרים בסעיף 5, פסקה 2, לא יעלו -

א. לגבי הלבנון;

(I) על שני גדודים ושתי פלוגות של חיל הרגלי הלבנוני הסדיר, סוללת שדה אחת בת ארבעה תותחים ופלוגה אחת של 12 מכוניות משורינות קלות חמושות מכוונות ירייה ו-6 טנקים קלים חמושים תותחים קלים (20 כלי רכב). בסך הכל 1500 קצינים וחיילים.

(II) שום כוחות מזוינים אחרים פרט לאלה הנזכרים בפסקה (1) לעיל, לא יועסקו מדרום לקו הכללי אל-קסמיה - נבטיה - את-תחתה - חצביה.

ב. לגבי ישראל:

(I) על גדוד אחד חיל רגלים, פלוגה מסייעת אחת חמושה 6 מרגמות ו-6 מכוונות ירייה, פלוגת סיור אחת מצוידת ב-6 מכוניות משורינות ו-6 מכוניות "גי'פ" משורינות, סוללה אחת של תותחי-שדה בת 4 תותחים, מחלקה אחת של מהנדסי שדה ויחידות שרות כגון אפסנאות ואספקה, בסך הכל לא יותר מ-1500 קצינים וחיילים.

(II) שום כוחות מזוינים אחרים, פרט לאלה הנזכרים בפסקה ב. (1) לעיל, לא יועסקו מצפון לקו הכללי נהרייה - תרשיחא - גוש-חלב - מרוס.

2. לא תוטל כל הגבלה על חופש התנועה של שני הצדדים בקשר לאספקתם או תנועתם (או גם אספקתם וגם תנועתם) של כוחות ההגנה האלה מאחורי קו שביתת הנשק.